

Nr 37

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny organisation av läkemedelsförsörjningen m. m., såvitt propositionen hänvisats till lagutskott.

Genom en den 13 mars 1970 dagtecknad proposition, nr 74, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden

dels föreslagit riksdagen, att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om detaljhandel med läkemedel,
- 2) lag om ändring i förordningen (1954: 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel,

dels hemställt om riksdagens yttrande över vid propositionen fogade förslag till

- 3) kungörelse om ändring i läkemedelsförordningen (1962: 701),
- 4) kungörelse om ändring i giftförordningen (1962: 702),
- 5) kungörelse om ändring i narkotikaförordningen (1962: 704),
- 6) kungörelse om ändring i förordningen (1968: 70) med vissa bestämmelser om injektionssprutor och kanyler,

dels föreslagit riksdagen att bifalla de förslag i övrigt om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Propositionen har, såvitt angår författningsförslagen, hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet. I övrigt har propositionen hänvisats till statsutskottet och behandlats i utskottets utlåtande 1970: 98.

Av propositionen återges i det följande — förutom författningsförslagen — endast vad föredragande departementschefen anfört under rubriken Författningsfrågor. Beträffande redogörelse för nuvarande förhållanden, läkemedelsförsörjningsutredningens betänkande, remissyttrandena över detta samt departementschefens anförande i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

De vid propositionen fogade författningsförslagen är av följande lydelse.

1) Förslag

till

Lag**om detaljhandel med läkemedel**

Härigenom förordnas som följer.

1 §

Med detaljhandel förstås i denna lag försäljning till annan än tillverkare av läkemedel för dennes rörelse eller återförsäljare.

Med läkemedel avses vara på vilken läkemedelsförordningen (1962: 701) äger tillämpning.

2 §

Detaljhandel med läkemedel får drivas endast av staten eller av juridisk person i vilken staten äger ett bestämmande inflytande.

3 §

Konungen bestämmer av vem och på vilka villkor detaljhandel med läkemedel får drivas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

2) Förslag

till

Lag**om ändring i förordningen (1954:519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel**

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen (1954:519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*4 §.¹

Har *apotekare* mot recept *utlämnat* läkemedel, som avses i 2 §, kostnadsfritt eller läkemedel, varom sägs i 3 §, till nedsatt pris, äger *han* i den ordning Konungen bestämmer av riksförsäkringsverket erhålla ersättning med belopp motsvarande i förra fallet fastställt försäljningspris och eljest föreskriven prisnedsättning.

Har *från apotek* mot recept *utlämnats* läkemedel, som avses i 2 §, kostnadsfritt eller läkemedel, varom sägs i 3 §, till nedsatt pris, äger *den som driver apoteket* i den ordning Konungen bestämmer av riksförsäkringsverket erhålla ersättning med belopp motsvarande i förra fallet fastställt försäljningspris och eljest föreskriven prisnedsättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

¹ Senaste lydelse 1962: 405.

3) Förslag

till

Kungörelse

om ändring i läkemedelsförordningen (1962:701)

Härigenom förordnas i fråga om läkemedelsförordningen (1962:701) dels att i 1 § 3 och 5 mom., 5, 9, 15, 17 och 18 §§, 20 § 5 mom. samt 21 § 2 mom. ordet »medicinalstyrelsen» i olika böjningsformer skall bytas ut mot »socialstyrelsen» i motsvarande form, dels att 6, 7 och 10—12 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

Priset på läkemedel skall vara skäligt. Närmare bestämmelser om prissättning av läkemedel på apotek meddelas särskilt.

Priset på läkemedel skall vara skäligt.

7 §.

Med tillverkning — — — — — eller ompackning.

Yrkesmässig tillverkning av läkemedel må, förutom av apoteksföreståndare, bedrivas endast av den som innehar tillstånd därtill.

Yrkesmässig tillverkning av läkemedel må, förutom på apotek, bedrivas endast av den som innehar tillstånd därtill.

Utan tillstånd — — — — — veterinärmedicinska anstalt.

10 §.

Med partihandel förstås i denna förordning försäljning till tillverkare för dennes rörelse eller till återförsäljare eller apotek. Med detaljhandel förstås all annan försäljning.

Med partihandel förstås i denna förordning försäljning till tillverkare för dennes rörelse eller till återförsäljare. Med detaljhandel förstås annan försäljning.

11 §.

Partihandel med — — — — — tillverkat medlet;

b) apoteksföreståndare; samt

b) den som har rätt att driva detaljhandel med läkemedel; samt

c) den som innehar — — — — — med läkemedel.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §

Detaljhandel med läkemedel må bedrivas endast av *apoteksföreståndare*.

Utan hinder av vad i första stycket stadgas må den som äger idka parti-handel med läkemedel, i den utsträckning och på de villkor som särskilt stadgas, försälja läkemedel till sjukvårdsinrättning samt, såvitt angår bakteriologiska preparat, jämväl till läkare och veterinär.

Detaljhandel med läkemedel må bedrivas endast av *den som, enligt vad därom är särskilt stadgat, har rätt att driva sådan handel.*

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1971.

4) Förslag

till

Kungörelse**om ändring i giftförordningen (1962:702)**

Härigenom förordnas i fråga om giftförordningen (1962:702),
dels att i 2 § 1 mom. och 21 § ordet »medicinalstyrelsen» skall bytas ut
 mot »socialstyrelsen»,
dels att 14 och 15 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

14 §.

Handel med ----- tillverkat varan;

b) *apoteksföreståndare*; samtb) *den som har rätt att driva detaljhandel med läkemedel*; samt

c) den som ----- sådan vara.

15 §.

Gift må ----- i yrkesutövning.

Apoteksföreståndare må därutöver
 överlåta gift till envar som fyllt aderton
 år och som visar sig hava behov
 av giftet för konstnärligt, tekniskt,
 vetenskapligt eller annat jämförligt
 ändamål.

Från apotek må därutöver överlå-
 tas gift till envar som fyllt aderton
 år och som visar sig hava behov av
 giftet för konstnärligt, tekniskt, ve-
 tenskapligt eller annat jämförligt
 ändamål.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1971.

5) Förslag

till

Kungörelse

om ändring i narkotikaförordningen (1962:704)

Härigenom förordnas, att 6 § 1 mom. narkotikaförordningen (1962:704) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

- 1 mom. Handel med ----- tillverkat varan;
b) *apoteksföreståndare*; samt b) *den som har rätt att driva detaljhandel med läkemedel*; samt
c) *annan som ----- med varan.*

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1971.

6) Förslag

till

Kungörelse

**om ändring i förordningen (1968:70) med vissa bestämmelser om injektions-
sprutor och kanyler**

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen (1968:70) med vissa bestämmelser om injektionssprutor och kanyler skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

4 §.

Handel med ————— endast av

a) *apoteksföreståndare,*a) *den som har rätt att driva detaljhandel med läkemedel,*

b) den som ————— med varan.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1971.

Departementschefen

Författningsfrågor

Utredningens författningsförslag har endast undantagsvis berörts av remissinstanserna. Jag delar utredningens uppfattning att principen om statens ensamrätt att driva detaljhandel med läkemedel bör slås fast i lag. Avsikten är som nämnts att staten skall upplåta rätten att driva den detaljhandel med läkemedel som tidigare drivits av apoteksväsendet till ett särskilt aktiebolag i vilket staten skall äga 2/3 av aktierna och apotekarsocieteten resten genom en av societeten bildad stiftelse. Lagtexten bör därför utformas så att det framgår av lagen att detaljhandel med läkemedel får drivas endast av staten eller av juridisk person i vilken staten har bestämmande inflytande. Lagen bör kallas lag om detaljhandel med läkemedel.

Lagen bör däremot inte innehålla bestämmelser om straff och förverkande. De bestämmelser som behövs i detta avseende finns redan i 20 och 21 §§ läkemedelsförordningen.

Lagen bör innehålla en fullmakt för Kungl. Maj:t att närmare bestämma av vem och på vilka villkor detaljhandel med läkemedel får drivas. Kungl. Maj:t får härigenom möjlighet att i avtalet mellan staten och apoteksbolaget bl. a. ge bolaget rätt att låta sjukvårdshuvudman för bolagets räkning tillhandahålla läkemedel åt allmänheten. Vidare kommer Kungl. Maj:t att kunna meddela de bestämmelser som behövs för att reglera den detaljhandel med läkemedel som i övrigt förekommer i statlig regi, t. ex. genom militärapoteket och statens bakteriologiska laboratorium.

I läkemedelsförordningen bör företas huvudsakligen formella ändringar i enlighet med utredningens förslag. Vad beträffar ändringarna i förordningen vill jag särskilt framhålla följande.

Som jag tidigare anfört i fråga om prispolitiken bör apoteksbolaget självt fastställa sina utförsäljningspriser. Med anledning härav bör hänvisningen i 6 § till att närmare bestämmelser om prissättning av läkemedel på apotek meddelas särskilt, utgå.

Enligt 11 § läkemedelsförordningen får partihandel med läkemedel bedrivas bl. a. av apoteksföreståndare. Denna paragraf bör få ny lydelse med anledning av att apoteksföreståndarna inte längre kommer att fungera som självständiga företagare.

Enligt 12 § första stycket förordningen får detaljhandel med läkemedel bedrivas endast av apoteksföreståndare. Där bör nu i stället anges att detaljhandel med läkemedel får drivas endast av den som enligt särskilda bestämmelser har fått rätt att driva sådan handel. De särskilda bestämmelser som avses är utom lagen om detaljhandel med läkemedel sådana bestämmelser varigenom Kungl. Maj:t upplåter rätt att driva detaljhandel med

läkemedel. Med en sådan utformning av 12 § läkemedelsförordningen blir 21 § samma förordning även i fortsättningen tillämplig vid otillåten detaljhandel med läkemedel.

12 § andra stycket förordningen hänvisar till vissa bestämmelser om rätt för den som får idka partihandel med läkemedel att sälja läkemedel till sjukvårdsinrättning samt, såvitt angår bakteriologiska preparat, dessutom till läkare och veterinär. Dessa bestämmelser blir överflödiga genom tillkomsten av den särskilda lagen om detaljhandel med läkemedel och bör utgå.

Vidare bör av samma skäl som anförts i anslutning till 11 § läkemedelsförordningen vissa formella ändringar göras i förordningen (1954: 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel, giftförordningen (1962: 702), narkotikaförordningen (1962: 704) och förordningen (1968: 70) med vissa bestämmelser om injektionssprutor och kanyler.

Utskottet

Statsutskottet har i utlåtande 1970: 98 tillstyrkt att riksdagen godkänner de allmänna riktlinjer för en omorganisation av apoteksväsendet och för dess verksamhet som angetts i det vid förevarande proposition fogade utdraget ur statsrådsprotokollet. Med denna utgångspunkt har andra lagutskottet, som endast haft att granska de genom propositionen framlagda författningsförslagen, inte funnit någon anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet får därför hemställa,

A. att riksdagen antager de genom propositionen framlagda förslagen till lag om detaljhandel med läkemedel och lag om ändring i förordningen (1954: 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel;

B. att riksdagen lämnar utan erinran de genom propositionen framlagda förslagen till kungörelse om ändring i läkemedelsförordningen (1962: 701), kungörelse om ändring i giftförordningen (1962: 702), kungörelse om ändring i narkotikaförordningen (1962: 704) samt kungörelse om ändring i förordningen (1968: 70) med vissa bestämmelser om injektionssprutor och kanyler.

Stockholm den 28 april 1970

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand (s), fru Hamrin-Thorell (fp), herrar Dahlberg (s), Österdahl (fp), Kaijser (m), Ivar Andersson (s)*, fru Grethe Lundblad (s) och fröken Pehrsson (cp)*;

från andra kammaren: fröken Sandell (s), fröken Wetterström (m), herrar Fredriksson (s), Nilsson i Kalmar (s), fru Nilsson (cp), herr Aldén (s), fru Fränkel (fp)* och fru Håvik (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Kaijser* (m) och fröken *Wetterström* (m).